

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ XXI СТОЛІТТЯ: АКТУАЛЬНІСТЬ, БАГАТОПОЛЯРНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**матеріали
I науково-практичної конференції**

29 листопада 2022 року
Полтава, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний Зклад «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Рада молодих учених і здобувачів вищої освіти
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»
Факультет іноземних мов
Кафедра теорії та практики перекладу
Кафедра східних мов
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА. УНІВЕРСИТЕТ
«УКРАЇНА»
Кафедра філології та соціально гуманітарних дисциплін
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА
ДРАГОМАНОВА
Кафедра прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ ХХІ СТОЛІТТЯ: АКТУАЛЬНІСТЬ, БАГАТОПОЛЯРНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

МАТЕРІАЛИ
І НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(29 листопада 2022 року)

Полтава
Україна

УДК 316(063)

С69

Організаційний комітет конференції

Олена КАРАМАН, доктор педагогічних наук, професор, ректор Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ярослава ЮРКІВ, доктор педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ірина МИГОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри романо-германської філології, в.о. декана факультету іноземних мов Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Світлана ПЕРОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики перекладу, в.о. завідувача кафедри теорії та практики перекладу Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ольга КРИСАЛО, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики перекладу Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ольга КОРИНСЬКА, викладач кафедри теорії та практики перекладу, заступник декана з соціально-гуманітарної роботи факультету іноземних мов, голова Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Олександра БОРЗОВА, викладач кафедри східних мов Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Олена ОВЧАРЕНКО, викладач кафедри східних мов, заступник голови Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Світлана МАКАРЕЦЬ, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

Сергій ПРИХОДЬКО, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

Яніна ТАГІЛЬЦЕВА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

Наталія РЯБОКОНЬ, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін Полтавського інституту економіки і права.

Наталія ЛЕМІШ, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Світлана МАТВЄЄВА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу, заступник декана факультету іноземної філології з наукової роботи викладачів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

С69 Соціально-гуманітарні проблеми ХХІ століття: актуальність, багатополарність, перспективи розвитку: матеріали І науково-практичної конференції (м. Полтава, 29 листопада 2022 року). Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» : Полтава, 2022. 223с.

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Державного закладу
"Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"
від 02.12.2022 (протокол № 4).*

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів,
за виклад, зміст і достовірність яких відповідальні автори.
Погляди, відображені у публікаціях, не завжди можуть співпадати
з офіційною позицією організаторів конференції.*

**© Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка», 2022**

ЗМІСТ

Тематичний напрям 1 ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В ХХІ СТ.

Бур'ян Олена Олександрівна ІННОВАЦІЇ НУШ: ВПРОВАДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	8
Гоженко Ірина Сергіївна ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ (ВИПАДОК УКРАЇНИ)	14
Назаренко Аліна Олегівна ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА АНГЛІЙСЬКУ ТА УКРАЇНСЬКУ МОВИ	19
Приходько Сергій Миколайович СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	24

Тематичний напрям 2 СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ХХІ СТ.

Казакова Єлизавета Сергіївна ПСИХО-СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ВІД ПАНДЕМІЇ COVID-19	29
---	-----------

Тематичний напрям 3 ФІЛОСОФІЯ, ІСТОРІЯ, ПРАВО, ОСВІТА І НАУКА В ХХІ СТ.

Гусакова Оксана Олександрівна ФАСИЛІТАЦІЯ ТА ЇЇ МІСЦЕ В КОМПЕТЕНТНІСТНОМУ ПІДХОДІ НАВЧАННЯ	33
Котенєва Ірина Сергіївна, Карлова Надія Миколаївна ФОРМИ І МЕТОДИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	39
Макарець Світлана Володимирівна ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ІДЕЇ ТА КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ	45

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ІДЕЇ ТА КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Макарець Світлана Володимирівна,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна
svitlana.makarets@pdaa.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6844-261X>

З моменту проголошення незалежності України проблема національної безпеки завжди була в центрі уваги суспільства та політичного керівництва. Військова агресія Російської Федерації проти нашої держави, прояви сепаратизму і діяльність колаборантів вивели цю проблему на новий рівень, що вимагає її переосмислення в теоретичному й практичному вимірах, що є неможливим без урахування історичного досвіду становлення самої ідеї національної безпеки та розробки її концепції в світі та в Україні. Мета роботи – здійснити ретроспективний аналіз еволюції цього процесу в нашій державі та її відображення у вітчизняній політико-правовій традиції.

Прообразами концепції безпеки можна вважати літературні й історичні пам'ятки Київської Русі XI–XIII ст., які відображали різноманітні сторони політичного життя

князівств того часу, в тому числі питання щодо єдності задля збереження національної незалежності у боротьбі з багаточисельними ворогами. Так, вперше проблему єднання народу для забезпечення цілісності і безпеки державності торкнувся Київський митрополит Іларіон у писанні «Слово про Закон і Благодать» у 1051 р.

Справжня система національної безпеки (військової безпеки) почала формуватися в Україні в добу козацтва, яке створювалось як військово-господарський прошарок, своєрідний «орден» професійних вояків, який був відповіддю на політичне, економічне і національно-релігійне гноблення з боку польсько-литовських феодалів. Козацтво захищало край від агресії кримських татар, Османської імперії та інших загарбників. Крім військової безпеки в козацькій республіці активно дбали про безпеку внутрішню, тобто дотримання встановлених прав і обов'язків, справедливого управління й розподілу суспільних благ тощо. Після знищення козацтва, коли більша частина території України була включена до складу Російської імперії, на її теренах розповсюдились саме такі підходи до розуміння національної безпеки. Деякі з них викладені у підручнику «Поліцейське право», де зазначено, що основоположними у розумінні проблеми безпеки є

людина та її розвиток, а основними джерелами небезпеки названо злу волю інших людей, сили природи та нещасні випадки (Андреевский, 1876).

В радянський період історії України поняття «безпеки» розширилося. Вже з'являються її різновиди: воєнна, державна, суспільна. А під «національною безпекою» стали розуміти стан захищеності інтересів особи, суспільства і держави в різних сферах життєдіяльності: «Небезпеки, попередженням і усуненням яких власне і створюється безпека в країні, являють три основні категорії: 1) ті, які загрожують окремій особі; 2) ті, що загрожують усьому суспільству; і 3) ті, що загрожують державі, безпосередньо уряду» (Зеркалов, 1998, с. 126).

У перші роки існування незалежної України дефініція «національна безпека» майже не вживалася, хоча активне осмислення національної безпеки як соціально-політичного і політико-правового феномену гостро постало відразу після проголошення незалежності. В обговоренні даного питання активну участь брали політичні партії, громадські організації, політичні й державні діячі, а також долучались науковці з політології, правознавства, міжнародних відносин та військової справи. В результаті цих дебатів 16.09.1991 р. був прийнятий

перший проєкт концепції національної безпеки в Україні. Він не носив статусу офіційного документу, але визначав напрямки формування безпекових заходів для України. Як наслідок – створення спеціального органу, на який покладалися функції організаційно-координаційної діяльності, – Ради безпеки при Президентові України. Згодом при Раді став функціонувати її науковий орган – Національний інститут стратегічних досліджень, основне завдання якого – розробка стратегій розвитку держави. Таким чином, вищим державним керівництвом України визнавалося, що розробка концепції розвитку України, в тому числі у напрямку створення дієвої системи національної безпеки, не може здійснюватися без глибокого наукового супроводу цих процесів. У розробку концепції національної безпеки України на практичному рівні закладалися такі питання як: 1) виявлення основних викликів і загроз, які створюють небезпеку для поступального розвитку України як незалежної держави та її громадян; 2) зміни підходів щодо забезпечення безпеки в період тотальної трансформації української держави; 3) усвідомлення кількості й масштабності небезпек і загроз, які постають перед Україною у її боротьбі за суверенітет і незалежність; 4) врахування довгострокових прогнозів

щодо сталого розвитку українського суспільства; 5) створення служб попередження і швидкого реагування на дестабілізаційні процеси як всередині держави, так і за її межами; 6) врахування тенденцій геополітичного розвитку і таке ін. (Косевцов, 2000, с. 34).

Отже, духовно-політичні концепції безпеки вітчизни та особи почали зароджуватися на українських землях в часи, коли необхідність єдності й незалежності князівств, як перших осередків державності, стала однією з найбільш нагальних життєвих потреб і умовою виживання усього народу. Вони еволюціонували, з часом трансформувались у відповідності до конкретно-історичних умов розвитку української держави і до сьогодні не втратили своєї актуальності, а, можливо, набули ще більшої ваги.

Література

1. Андреевский И. Е. Полицейское право : в 2 т. 2-е изд., испр. и доп. Санкт-Петербург : Типография и Литография А. Е. Ландау, 1876. Т. 2. : Полиция благосостояния. 729 с.
2. Зеркалов А. В. Безопасность. Правовые, социально-экономические и научно-технические аспекты. Москва : Знание, 1998. 156 с.

3. Косевцов В. О. Національна безпека України: теорія, реальність, прогноз. Київ : Статсанга, 2000. 80 с.